

بهترین و مناسب‌ترین بازی برای کودکان، بازی‌های آموزشی است چرا که این گروه از بازی‌ها، در ضمن سرگرمی، موجب پرورش تفکر و تخیل، و مهم‌تر از همه یادگیری و شناخت کودک از دنیای پیرامون خود می‌شوند.

در این مقاله، در مورد نوع دیگری از بازی‌ها؛ یعنی «بازی‌های بیرونی» صحبت می‌شود. منظور از بازی‌های بیرونی، همان بازی‌هایی است که در فضای بیرون مورد استفاده قرار می‌گیرد و در حیاط مدرسه، در پارک‌ها و در حیاط‌های خانه‌ها می‌توان آن‌ها را اجرا کرد. متأسفانه در چند سال اخیر با گسترش فرهنگ آپارتمان‌نشینی، این بازی‌ها مورد بی‌مهری و کم‌توجهی قرار گرفته و کودکان سرزمینمان از آن‌ها دور شده‌اند. در حالی که این‌ها بازی‌هایی هستند که ریشه در فرهنگ و تاریخ کهن و دیرینه ما دارند و وظیفه ما معلمان به‌عنوان سازندگان نسل فردای کشور، شناساندن این بازی‌ها و احیای مجدد آن‌ها برای کودکان امروز است. گرچه ممکن است تعدادی از این بازی‌ها به فضای بسته نیاز داشته باشند، اما باز هم این دلیل موجهی برای بی‌توجهی به این بازی‌های مفید که بیشتر آن‌ها حس همکاری و مشارکت و خلاقیت کودکان را افزایش می‌دهند، نمی‌شود و توجه هر چه بیشتر را می‌طلبد.

کلیدواژه‌ها: بازی، لی‌لی، هفت‌سنگ، الک‌دولک، گانیه، عموزنجیرباف

● لی‌لی بازی

عمده‌ترین هدف این بازی، تقویت حس بینایی و ایجاد تطابق بین شماره اعداد و حرکات لی‌لی و پرشی توسط کودک است. در این بازی کودک می‌آموزد که با توجه به شماره‌ای که سنگ خود را در آن انداخته است بپرد و به همان تعداد خانه پیش برود.

● هفت‌سنگ

عمده‌ترین هدف این بازی، تقویت قوای بینایی و افزایش قدرت تطابق تشخیصی بین سنگ‌ها و کودک است. روش بازی این‌گونه است که بچه‌ها دو گروه می‌شوند. سپس هفت قطعه سنگ را روی هم

چکیده
این موضوع را نمی‌توان نادیده گرفت که بازی و اسباب‌بازی برای کودکان دبستانی بسیار مهم تلقی می‌شود، به‌طوری که آن‌ها بیشترین ساعات بیداری خود را به بازی و فعالیت می‌گذرانند. انتخاب بازی و اسباب‌بازی مناسب در هر سنی بسیار حائز اهمیت است. بسیاری از کارشناسان بر این باورند که

بازی‌های فراموش شده کودکان ایرانی

حدیثه‌اوجانی

آموزگار، ناحیه ۳ شهرستان کرج

۵. آموزش نجیر باف

اهداف این بازی آموزش اصوات، تقلید صداها و شناخت صداها، مختلف است. در این بازی روحیه ایثار و تعاون و نوع دوستی و استقامت نیز پرورش می‌یابد و کنش‌ها و واکنش‌های کودک بهبود چشم‌گیری پیدا می‌کند.

بازی‌های بومی و محلی کشورمان بسیار متنوع و به تعداد شهرها و روستاهای این مرز و بوم‌اند. اما به معروف‌ترین آن‌ها در این وقت اندک اشاره شده است. امید است همکاران عزیز در فضای مدرسه به این بازی‌ها اهمیت بیشتری بدهند، زیرا دور شدن از این بازی‌ها که ریشه در فرهنگ و تاریخ و تمدن ما دارد، خطری بس جبران‌ناپذیر است و زندگی مدرن امروزی و گسترش آپارتمان‌نشینی و کم‌حرکی کودکان و استفاده بیش از حد آن‌ها از بازی‌های رایانه‌ای، خشونت و پرخاشگری را در کودکان تقویت می‌کند. هم‌چنین به دلیل بی‌حرکی و استفاده مداوم از بازی‌های رایانه‌ای، خلاقیت و تطابق عمل در کودکان کاهش یافته و نیز معضلاتی نظیر چاقی به وجود آمده که لزوم آموزش و استفاده از این بازی‌ها بیش از پیش احساس می‌شود.

می‌چینند و یک نفر از فاصله‌ای معین با توپ خود (در اندازه توپ بیس‌بال) به سنگ‌ها می‌زند و آن‌ها را هرچه بیشتر پراکنده می‌سازد. افراد تیم مقابل می‌کوشند سنگ‌ها را دوباره روی هم بچینند ولی افراد گروه دوم می‌کوشند با به دست آوردن دوباره توپ‌هایی که به سنگ‌ها خورده بود و زدن آن به هر بازیکنی که قصد بازآرایی سنگ‌ها را دارد او را از دور خارج کند. هرگاه تیم مقابل بتواند سنگ‌ها را به‌طور کامل روی هم بچیند برنده است و توپ را به دست می‌آورد؛ در غیر این صورت توپ در دست همان تیم قبلی است.

در این بازی کودک یا نوجوان می‌آموزد تا با بالا بردن دقت و تمرکز و ایجاد تطابق منطقی، فاصله با سنگ‌ها را تشخیص داده و بر این اساس شدت ضربه به توپ را تنظیم کند، تا با اولین پرتاب بتواند تمام سنگ‌ها را فرو بریزد. متأسفانه امروزه به دلیل آپارتمان‌نشینی، بیشتر کودکان به بازی‌های رایانه‌ای رو آورده‌اند و از به دست آوردن این تطابق منطقی محروم شده‌اند.

● الک‌دولک

وسایل بازی الک‌دولک دو قطعه چوب کوچک و بزرگ (حدود ۱۵ سانتی‌متر و حدود ۶۰ سانتی‌متر) و دو قطعه سنگ یا آجر است. قطعه کوچک را روی دو قطعه سنگ طوری قرار می‌دهند که زیر چوب خالی باشد سپس بازیکن با زدن ضربه از زیر به چوب کوچک، به وسیله چوب بزرگ، سعی می‌کند آن را هرچه دورتر پرتاب کند. آن‌گاه به وسیله چوب بزرگ فاصله میان مبدأ پرتاب و مقصد پرتاب را مانند اندازه‌گیری با متر، اندازه می‌گیرد. مثلاً ۶۰ برابر اندازه چوب می‌شود.

هدف این بازی دقت نگاه، تمرکز حواس، حس تعاون و ورزشی‌اندام‌هاست. کودک با انجام این بازی علاوه بر اکتساب اهداف ذکر شده، به ایجاد هماهنگی بین اعصاب و اعضای بدن و انبساط شش‌ها دست می‌یابد. هم‌چنین با مفاهیم احتیاط، خطر و گریز هم آشنا شده و آن را در زندگی آینده نیز به کار می‌برد.

● گانیه

هدف عمده این بازی، حفظ تعادل، تقویت عضلات پا، ایجاد هماهنگی بین دست و پا و چشم است و هم‌چنین ایجاد روحیه فداکاری. در این بازی ضربان قلب افزایش می‌یابد که نتیجه آن بهبود جریان خون است.

منابع

۱. رحیمی ارسنجانی، اسکندر (بی‌تا). ورزش و بازی‌های دبستانی، شیراز، انتشارات دانشگاه شیراز، ص ۷۸-۹۰.
۲. کدیور، پروین (۱۳۷۹). آموزش مسئولیت به کودکان، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، ص ۹۹.
۳. نوایی‌نژاد، شکوه (۱۳۸۲). کودک و مدرسه، تهران، انتشارات رشد، ص ۵۸.